

Poster 19. - Vektorima prenosive bolesti

Iva Pem Novosel, Tatjana Vilibić-Čavlek, Andrea Babić-Erceg

Hrvatski zavod za javno zdravstvo

Vektorima prenosive bolesti su skupina bolesti čiji se uzročnici prenose na čovjeka posredno putem vektora, odnosno hematofagnih insekata kao što su komarci, krpelji, papatači i sl.

Vektorske bolesti najčešće imaju svoja prirodna žarišta, a okolišni čimbenici kao što su klima, godišnje doba, vremenske prilike i vegetacija utječu na njihovu pojavnost na određenom području. Globalne klimatske promjene i intenziviranje međunarodnog prometa, trgovine i turizma znatno utječu na pojavu, brojnost, gustoću, aktivnost, sezonsko pojavljivanje i širenje vektora i bolesti koje prenose u određenom području, dok međunarodni promet sa sobom nosi rizik uvođenja novih vektora iz tropskih i subtropskih područja kao i pojave i širenja bolesti kao što su chikungunya, denge i groznica Zapadnog Nila, u područjima u kojima su do sada bile nepoznate.

Prema procjenama SZO više je od polovine svjetskog stanovništva izloženo riziku obolijevanja od denge, malarije, lišmanijaze, žute groznice, japanskog encefalitisa i dr. vektorskih bolesti koje čine 17% svih zaraznih bolesti. Prema Europskom centru za prevenciju i nadzor nad zaraznim bolestima (ECDC) raste im udio u zaraznim bolestima posljednjih 10 godina, a sve su učestalije bolesti koje prenose komarci. U Europi su se dogodile veće epidemije denge u Portugalu, Chikungunye u Italiji, malarije u Grčkoj, uz evidentirane oboljele od autohtone Denge u Francuskoj i Hrvatskoj kao i mnogi oboljeli od West Nile groznice u sve više europskih zemalja. Najznačajnije vektorske bolesti u Europi su krpeljni meningoencefalitis (KME), West Nile groznica, te zadnjih godina denge i chikungunya, a detektira se importirana malarija, slično kao u Hrvatskoj, gdje je najučestalija Lymeska borelioza koju prenose krpelji.

U prevenciji bolesti koje prenose komarci uz mjere suzbijanja populacije vektora važna je edukacija stanovništva o smanjenju mogućnosti za razvoj legla komaraca i osobnim mjerama zaštite. Za prevenciju bolesti koje se prenose krpeljima važna je edukacija o osobnim mjerama zaštite, za KME imamo mogućnost cijepljenja, a Lymeska bolest se liječi antibioticima.

Ključne riječi: vektorima prenosive bolesti